

Центр правових наукових досліджень

**Міжнародна
науково-практична конференція
«Правові реформи в Україні:
проблеми реалізації»**

Том 1

**м. Київ
2011**

УДК 34.01 (083)
ББК ХОлО

Правові реформи в Україні: проблеми реалізації: Міжнародна науково-практична конференція, м. Київ, 16-17 лютого 2011 року. – Київ: у 4-х томах. – К. : Центр правових наукових досліджень, 2011. – Т.1. – 120 с.

Подані на конференцію матеріали видаються в авторській редакції.

ЗМІСТ

ПІВНІЧНИЙ І ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА; ІСТОРІЯ ПІВНІЧНИХ І ПРАВОВИХ УЧЕНЬ.....	8
ВЗАЄМНІ ВІДСАДНІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ НОРМ ПРАВА	
<i>Савицька Євгенія Георгіївна</i>	8
ВЗАЄМНІ ВІДСАДНІ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОГО ПОЛЯ У ПИТАННІ	
ВЗАЄМНІ ІНТЕРПРЕТАЦІЇ УКРАЇНЦІВ, ПРИМУСОВО ПЕРЕСЕЛЕНИХ ІЗ ПОЛЬЩІ	
У ПЕРІОДІ 1944–1946 РР.	
<i>Видиарчук Юлія Юріана</i>	10
ВІСНОВКІ ЗАХ АРХЕ ЮРИДИЧЕСКОГО: К ПРОБЛЕМЕ ТИПОЛОГІЇ ПОНИМАННЯ	
ІНТЕРПРЕТИВНОЇ ОБОСНОВАННОСТІ ПРАВА	
<i>Витчиш Сергій Сергєевич</i>	12
ІНТЕРПРЕТИВНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ	
У ДЕКОНФОРТИСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ	
<i>Василенко Надія Володимирівна</i>	14
ФІЛОСОФСЬКЕ ПОНЯТТЯ «ФОРМА ПРАВЛІННЯ»	
<i>Волощук Оксана Троїліївна</i>	15
ФОРМІННІ НОРМИ У ПРАВІ: ОБ'ЄКТИВНА РЕАЛЬНОСТЬ ЧИ МІСТИФІКАЦІЯ?	
<i>Давидів Олександр Васильович</i>	17
ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОДІЇ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	
І ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ В ЦІЛОМУ	
<i>Єрмакович-Князєва Лілія Станіславівна</i>	19
СОЦІАЛЬНА НОРМА – ОСНОВА СТАНОВЛЕННЯ НОРМАТИВНОСТІ ПРАВА	
<i>Димарська Любов Ігорівна</i>	20
ФІНАНСОВЕ ПРАВО В СИСТЕМІ ПРАВА УКРАЇНИ	
<i>Іванова Світлана Віталіївна</i>	21
СУСПІЛЬНИЙ СТАТУС, РЕЛІГІЯ, РЕМЕСЛА І ЗАНЯТТЯ ЯК СОЦІАЛЬНІ УМОВИ	
ОБМЕЖЕННЯ ПРАВСУБ'ЄКТНОСТІ ФІЗИЧНИХ ОСІБ У СТАРОДАВНЬОМУ РИМІ	
<i>Качур Віра Олегівна</i>	23
РОЗМЕЖУВАННЯ КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	
МІЖ ПІЛКАМИ ВЛАДИ ЗА КОНСТИТУЦІЮ ПИЛИПА ОРЛИКА	
<i>Кішич Віталій Васильович</i>	25
ПРАВОНАСОСУВАННЯ ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА	
МЕХАНІЗМУ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ	
<i>Лазарєв Сергій Володимирович</i>	26
ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА І ДЕРЖАВИ	
<i>Лисий Олександр Олександрович</i>	28
ПОНЯТТЯ ПРАВОВОГО КОМПРОМИССА	
<i>Некіга Светлана Николаевна</i>	29
ФУНКЦІЯ РАЗЪЯСНЕНИЯ ПРИНИМАЕМЫХ ЗАКОНОВ	
В СИСТЕМЕ МИНИМИЗАЦИИ ПРАВООЩИТНЫХ РИСКОВ В РОССИЙСКОЙ	
ПОВІКОВА АЛЕВТИНА ЕВГЕНЬЄВНА	
<i>Павлова Алевтина Евгеньевна</i>	32
ПРАВОВИЙ ПРЕЦЕДЕНТ ЯК ДЖЕРЕЛО ПРАВА	
(НА ПРИКЛАДІ ПРАВОВОЇ СИСТЕМИ США)	
<i>Пархета Андрій Анатолійович</i>	34
ВПЛИВ ДЕФІНОВАНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ НА ЯКІСТЬ ЗАКОНУ	
<i>Подорожна Тетяна Станіславівна</i>	36
ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНА ДИХОТОМІЯ В ПРАВОВИХ СИСТЕМАХ СВІТУ: ЗАГАЛЬНА	
ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМАТИКИ	
<i>Полищук Олена Миколаївна</i>	38
ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ТА ДЖЕРЕЛА LEX MERCATORIA	
<i>Попоєцька Катерина Петрівна</i>	39
ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ІДЕАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ ДАВНЬОГРЕЦЬКИХ	
МИСЛИТЕЛІВ (АРИСТОТЕЛЯ І ПЛАТОНА) ТА СУЧАСНИХ ПОГЛЯДІВ НА МОДЕЛЬ	
ІДЕАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ	
<i>Тихонська Єлизавета Михайлівна</i>	41
МУСУЛЬМАНСЬКЕ ПРАВО	
<i>Турута Олена Василівна, Турчин Артем Олегович</i>	44
ТРУДНОЩІ І ДЕЛЕМИ ПРОЦЕСУ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВОВИХ НОРМ	
<i>Чорна Юлія Олександрівна</i>	45

ПРИВАТНЕ ГОСПОДАРСЬКЕ ПРАВО, ГОСПОДАРСЬКО-ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО	90
ПРАВОВА ВИМАГАННЯ ЗАСОВІВ ЗВ'ЯЗКУ, ПРИДАТНИХ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ ГОСПОДАРСЬКО-ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ <i>Григорук Ірина Дмитрівна</i>	90
ПРАВОВА ВИМАГАННЯ ВІДНОСИН НЕСПРОМОЖНОСТІ: ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ <i>Григорук Ірина Дмитрівна, Диковський Олександр Сергійович</i>	92
ПРАВОВА ВИМАГАННЯ ЩОДО ГОСПОДАРСЬКО-ПРАВОВОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ГОСПОДАРСЬКО-ПРОЦЕСУАЛЬНІ АСПЕКТИ <i>Григорук Ірина Дмитрівна</i>	93
ПРАВОВА ВИМАГАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ СТРУКТУР У ГОСПОДАРСЬКО-ПРОЦЕСУАЛЬНИХ СИСТЕМАХ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАСНОСТІ <i>Григорук Ірина Дмитрівна</i>	95
ПРАВОВА ВИМАГАННЯ СПІВВІДНОШЕННЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВОГО ТА ГОСПОДАРСЬКО- ПРОЦЕСУАЛЬНОГО ПІДХОДІВ ЩОДО РЕГУЛЮВАННЯ ЛІЗИНГУ <i>Григорук Ірина Дмитрівна</i>	96
ПРАВОВА ВИМАГАННЯ СПІВВІДНОШЕННЯ ПРАВОВОГО СТАТУСА ПРІДПРИНИМАТЕЛЯ ГОСПОДАРСЬКО-ПРОЦЕСУАЛЬНІ АСПЕКТИ <i>Григорук Ірина Дмитрівна</i>	97
ПРАВОВА ВИМАГАННЯ САНКЦІЙНІХ ПРАВОВИХ РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКО-ПРОЦЕСУАЛЬНІ АСПЕКТИ <i>Григорук Ірина Дмитрівна</i>	99
ПРАВОВА ВИМАГАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЦИВІЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНІ АСПЕКТИ <i>Григорук Ірина Дмитрівна</i>	100
ПРАВОВА ВИМАГАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЦИВІЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНІ АСПЕКТИ <i>Григорук Ірина Дмитрівна</i>	102
ПРАВОВА ВИМАГАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЦИВІЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНІ АСПЕКТИ <i>Григорук Ірина Дмитрівна</i>	105
ПРАВОВА ВИМАГАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЦИВІЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНІ АСПЕКТИ <i>Григорук Ірина Дмитрівна</i>	106
ПРАВОВА ВИМАГАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЦИВІЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНІ АСПЕКТИ <i>Григорук Ірина Дмитрівна</i>	108
ПРАВОВА ВИМАГАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЦИВІЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНІ АСПЕКТИ <i>Григорук Ірина Дмитрівна</i>	110
ПРАВОВА ВИМАГАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЦИВІЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНІ АСПЕКТИ <i>Григорук Ірина Дмитрівна</i>	111
ПРАВОВА ВИМАГАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЦИВІЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНІ АСПЕКТИ <i>Григорук Ірина Дмитрівна</i>	112
ПРАВОВА ВИМАГАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЦИВІЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНІ АСПЕКТИ <i>Григорук Ірина Дмитрівна</i>	115
ПРАВОВА ВИМАГАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЦИВІЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНІ АСПЕКТИ <i>Григорук Ірина Дмитрівна</i>	116

ОСОБЛИВОСТІ РЕОРГАНІЗАЦІЇ АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВ У ФОРМИ ПЕРЕТВОРЕННЯ

Сімух Ліліана Василівна

асистент Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

У сфері законодавстві перетворенням юридичної особи вважається зміна її організаційно-правової форми. У ч. 2 ст. 108 ЦК України визначено, що у разі перетворення до нової юридичної особи переходять усе майно, усі права та обов'язки попередньої юридичної особи, за винятком тих, які універсальне правонаступництво. З аналізу даної норми можна виділити кілька перетворення як форми реорганізації юридичної особи. По-перше, при реорганізації права перетворення відбувається припинення однієї юридичної особи. По-друге, унаслідок перетворення юридичної особи виникає нова юридична особа – правонаступник іншої організаційно-правової форми. По-третє, правонаступництво нової юридичної особи по відношенню до реорганізованої оформлюється окремим документом – передавальним актом [2].

В акціонерних товариствах порядок проведення перетворення товариства з однієї організаційно-правової форми в іншу регулюється Законом України «Про акціонерні товариства», відповідно до якого перетворенням акціонерного товариства визнається зміна його організаційно-правової форми з припинення та передачею всіх його прав і обов'язків правонаступництву товариству – правонаступнику згідно з передавальним актом (ч. 1 ст. 87 Закону). Як бачимо з наведеного положення, акціонерні товариства можуть перетворюватися на товариства з обмеженою відповідальністю (ТОВ), товариства з додатковою відповідальністю (ТДВ), повні і командитні товариства (ПТ, КТ), а також виробничі кооперативи.

При здійсненні перетворення акціонерне товариство вирішує питання яку організаційно-правову форму обрати? На практиці найчастіше акціонерні товариства перетворюються на ТОВ. Це пов'язано, зокрема, тим, що ТОВ так само як і АТ самостійно відповідає за своїми обов'язками усім своїм майном, а учасники ТОВ, як і акціонери, несуть ризик збитків, пов'язаних із діяльністю товариства в межах вартості своїх вкладів. Однак, для того, щоб здійснити перетворення АТ у ТОВ потрібно дотримуватися положень ч. 2 ст. 50 Закону України «Про господарські товариства», відповідно до якого максимальна кількість учасників ТОВ може становити 10 осіб. Як відомо, у більшості випадків для АТ характерним є наявність великої кількості акціонерів, які мають право власності на акції АТ. Тому, досить часто така ситуація не дає можливості здійснити перетворення АТ у ТОВ. З цього приводу В. М. Кравчук зазначає, що на практиці пропонують викупувати акції у "зайвих" акціонерів, щоб укрупнювати пакети тих, хто залишається, і згодом стане учасником ТОВ. Проте дієвих механізмів, щоб змусити акціонера продати свої акції немає [5].

Таким чином, у разі якщо кількість акціонерів зменшити неможливо, акціонерне товариство повинно обрати іншу організаційно-правову форму. Зокрема, це може бути ТДВ, особливостю якого є те, що питання щодо його діяльності регулюються положеннями про ТОВ. Відмінність ТДВ полягає у обсязі відповідальності його учасників, які солідарно несуть додаткову (субсидіарну) відповідальність за зобов'язаннями товариства своїм майном у розмірі, який визначено статутами і є однаково кратним для всіх учасників до вартості внесеного кожним учасником вкладу (ч. 2 ст. 151 ЦК України). Крім того, до ТДВ не застосовується положення про максимальний кількісний склад учасників ТОВ. Тому, у разі якщо АТ через велику кількість акціонерів не може перетворитися на ТОВ, воно може змінити організаційно-правову форму на ТДВ.

Інша ситуація має місце, коли говорити про перетворення акціонерного товариства на повне або командитне товариство. Тут слід звернути увагу на наступне:

1) перетворення АТ на ПТ чи КТ тягне за собою зміну обсягу та характеру відповідальності всіх (у ПТ) чи частини (у КТ) учасників. У таких товариствах учасники ПТ і повні учасники КТ несуть додаткову (субсидіарну) відповідальність за зобов'язаннями товариства усім майном, що їм належить (ч. 1 ст. 119 і ч. 1 ст. 133 ЦК України);

2) при перетворенні АТ в КТ має бути визначено, які акціонери внаслідок такого перетворення набувають статусу повного учасника, а які статусу вкладника. Така особливість має важливе значення, оскільки повні учасники КТ мають право на ведення справ товариства і несуть повну відповідальність за зобов'язаннями товариства усім своїм майном. Щодо вкладників, то відповідно до ч. 1 ст. 133 ЦК України вкладники несуть ризик збитків, пов'язаних із діяльністю товариства, у межах сум зроблених ними вкладів та не беруть участь в діяльності товариства;

3) при перетворенні слід звернути увагу на те, що учасниками ПТ і повними учасниками КТ можуть бути лише особи, зареєстровані як суб'єкти підприємництва (ч. 7 ст. 80 ГК України) [6, с. 263 - 264].

Таким чином, при реорганізації АТ шляхом перетворення у ПТ чи КТ слід враховувати вищезазначені особливості, оскільки для таких товариств (ПТ і КТ) важливе значення відіграє не тільки внесення майнових вкладів, але й особиста участь в управлінні справами товариства, тобто така участь носить особистий довірчий характер.

Новелою Закону України «Про акціонерні товариства» стало положення п. 3 ч. 2 ст. 5, відповідно до якого зміна типу товариства з приватного на публічне або з публічного на приватне не є його перетворенням. На відміну від Закону України «Про господарські товариства», у нормах якого передбачалося, що закриті акціонерне товариство може бути

реорганізоване у відкрите шляхом перетворення, з даного закону випливає, що до зміни типу акціонерного товариства не застосовується процедура реорганізації у формі перетворення і не передбачається створення нової організаційно-правової форми.

Однак, виникає питання чи вважається перетворенням ВАТ/ЗАТ на публічне і приватне? Адже відповідно до прикінцевих і перехідних положень Закону України «Про акціонерні товариства» АТ мають привести свою діяльність у відповідність до даного закону протягом двох років з моменту набрання ним чинності. З цього приводу Держкоммідиприємство надає роз'яснення і зазначає, що оскільки перехід публічного в приватне і навпаки не є перетворенням, а ВАТ/ЗАТ вже може стати тільки публічне/приватне, то перехід ВАТ/ЗАТ в публічне/приватне теж не є перетворенням.

Таким чином, можна дійти висновку, що Законом України «Про акціонерні товариства» запроваджено ряд нових положень, які встановлюють чіткий та більш удосконалений і деталізований порядок створення, діяльності та припинення акціонерних товариств, забезпечуючи цим самим більш ефективне функціонування діяльності АТ.

Використана література:

1. Цивільний кодекс України в редакції від 16 січня 2003 року зі змінами і доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №№ 40 – 44. – Ст. 356.
2. Карлін А. А. Процедура преобразования акционерного общества: теория і практика [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://ex-jure.ru/law/news.php?newsid=906>
3. Про акціонерні товариства: Закон України № 514-VI від 17.09.2008 // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2008. – № 50-51. – Ст. 384
4. Про господарські товариства: Закон України № 1576 – XII від 19. 09. 1991 // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1991. – № 49. – Ст. 682
5. Кравчук В. М. Корпоративні варіанти. Перетворення акціонерного товариства: що обрати [Електронний ресурс] // Закон&Бізнес. – 2010. – № 3 (938) Режим доступу: <http://www.iib.com.ua/default.asp?cid=805>
6. Бюлетень законодавства і юридичної практики України № 9. – 2009. – Науково-практичний коментар Закону України «Про акціонерні товариства». – 312 с.

СУТНІСТЬ СУДОВОЇ ЕКСПЕРТИЗИ ЯК ІНСТИТУТУ ГОСПОДАРЬСЬКОГО ПРОЦЕСУ

Супрович Альона Вікторівна

студентка IV курсу юридичного факультету

Національного університету державної податкової служби України

У провадженні справ з господарських спорів одним з основних засобів доказування обставин встановлення яких потребує наукових, технічних або інших спеціальних знань, є судовою експертиза. Термін «експертиза» походить від латинського «*expertus*», що означає «досвідчений», «обізнаний». Його формування проходило поступово, шляхом прийняття відповідних законодавчих актів та їх застосування на практиці. В результаті сформувалася відповідна правова база, що регулює питання організації та проведення судових експертиз у господарському процесі. Згадана правова база представлена Господарським процесуальним кодексом України (далі – ГПК України), Законом України «Про судову експертизу» від 25 лютого 1994 р. № 1018-XII (далі – Закон про судову експертизу), Інструкцією про призначення та проведення судових експертиз, затвердженою наказом Міністра юстиції України від 8 жовтня 1998 р. № 549 та ін. Інструкція про проведення судових експертиз), а також іншими нормативно-правовими актами, що стосуються питань судової експертизи.

Відповідно до ст. 32 ГПК України, доказами у справі є будь-які фактичні дані, які підтверджують обставини господарського суду у визначеному законом порядку встановлює наявність чи відсутності обставин, на яких ґрунтуються вимоги й заперечення сторін, а також інші обставини, що мають значення для правильного вирішення господарського спору.

Одним із джерел одержання цих даних є висновок експерта, який, як і всі докази, підтверджує чи спростовує обставини справи, які відповідно до вимог ст. 34 ГПК України, має відповідати вимогам відносності й допустимості. Вимога відносності полягає в оцінці того, чи можна віднести даний доказ до розглядуваної справи тоді, коли відносності вирішується це до призначення експертизи. Відповідно до вимоги допустимості доказів, установлених ст. 34 ГПК України, обставини справи, які відповідно до вимог ст. 34 ГПК України, мають бути підтверджені визначеними засобами доказування, не можуть підтверджуватися іншими засобами доказування. Таким чином, обставини, які можуть бути підтверджені тільки за допомогою спеціальних знань, мають бути підтверджені експертним висновком. Тому згідно з ч. 2 ст. 34 ГПК України, висновок експертизи має, з одного боку, відповідати вимогам ГПК України, а з іншого – регламентують порядок призначення і проведення експертизи, а з іншого – відповідати загальним вимогам до судової експертизи, встановленим Законом про судову експертизу.

Під експертним дослідженням у господарському процесі необхідно розуміти дослідження, встановленому законом порядку за допомогою спеціальних знань, матеріальних засобів та інших засобів процесів та явищ з метою одержання фактичних даних про наявність чи відсутності певних